

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську
Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії
Київського Патріархату

№2 (99) лютий 2013 р.

19 січня, на свято Богоявлення, Хрещення Господнє, після Божественної Літургії в кафедральному соборі Святої Трійці митрополит Луцький і Волинський Михаїл із соборним духовенством та вірними пройшли хресним ходом до берега річки Стир (пляж центрального парку), де, як і щороку, було відправлено велике освячення води (на світлинні інформаційної служби єпархії). Після щедрого окроплення владика, коментуючи подію на прохання представників ЗМІ, зазначив, що віруюча людина у цей день не тільки «моржує» (таких небагато), а насамперед прагне торкнутися до святині. Адже освячення води звершується на спомин про Хрещення Ісуса Христа. Коли людина з Богом, вона впевнена у завтрашньому дні. Тому важливо ніколи не відступати від Його заповідей, любити Господа понад усе, а також ближнього свого та рідну землю, підкреслив архіпастир.

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця найпопулярніша волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – 1 грн 48 к. (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – 91241. Архів основних публікацій «Волинських єпархіальних відомостей», радіопередач та інших аудіо,- відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavia.volyn.ua

ХРОНІКА

У Турійському деканаті

У середній школі с. Милановичі вперше до дня святого Миколая було проведено конкурс на кращий твір (малюнки, листи, оповідання, вірші, легенди) для дітей різного віку. Ініціатор – настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці священник Володимир Пиріг.

За словами душпастиря, мета конкурсу – прославлення Господа Бога через чудотворця Миколая. Він наголосив: це ще раз нагадування батькам і дітям, що святий є «взірець лагідності духовної», від нього «насолюдою духовною наповнюємося».

Переможцям та учасникам було вручено християнську літературу, диски з колядками, образки угодника.

Панотець висловив подяку за фінансову поміч у проведенні свята Павлові Сінченку, а також Антоніні Дем'янчук-Шалапай, яка надіслала релігійній громаді книжки з-за кордону (їх передано шкільній бібліотеці).

Досягли бажаного

26 грудня Волинська обласна рада прийняла рішення утворити з 1 січня 2013 р. у Волинському краєзнавчому музеї відділ – «Музей історії Луцького братства». Новий підрозділ діятиме на базі музею, який організовано Волинським крайовим братством Святого апостола Андрія Первозваного (Луцьким Хрестовоздвиженським) 2011 р., із чисельністю три штатні одиниці.

Раніше про прийняття такого рішення клопотали голова Братства, народний депутат України першого скликання Андрій Бондарчук та голова інформаційно-видавничого центру епархії, заступник голови постійної комісії облради з питань духовності, релігій, освіти і науки, культури, ЗМІ протоієрей Віталій Собко.

Музей історії Луцького братства розміщено на вулиці Кондзелевича, 5. Працює щодня, крім суботи й неділі, з 9 до 17 год. Тел. 72-33-71.

Не зайве нагадати

27 грудня в рамках співпраці Територіального управління МНС у Волинській області з нашою епархією було проведено семінар для священнослужителів Луцького міського деканату про дотримання правил протипожежної безпеки у період новорічно-різдвяних свят. Він відбувся в Музеї служби цивільного захисту обласного центру.

Віце-канцлер епархії протоієрей Олександр Безкорований подякував начальнику відділу роботи зі ЗМІ та громадськістю майорові служби цивільного захисту Ірині Варварук за роз'яснювальну роботу й підкреслив, що Церква, маючи чималий вплив, дбає не тільки про спасіння душ, а й, до певної міри, про безпеку своїх вірних.

Вічна пам'ять

Представники епархії взяли участь у заупокійних богослужіннях по новоспочилому єпископові Васильківському Феодосієві (Пайкушу), який був вікарієм Київської епархії, намісником Феодосіївського чоловічого монастиря в столиці.

До поминальної літї 2 січня у храмі цієї обителі долучився декан монастирів нашої епархії ігумен Константин (Марченко) з насельниками жидичинського монастиря, а митрополит Луцький і Волинський Михаїл 3 січня був учасником відправи похорону, очолюваного Патріархом Філаретом.

У Володимирських деканатах

Напередодні Різдвяних свят добровольці благодійного фонду Матері Божої неустанної помочі (голова – протоієрей Микола Гінайло) відвідали низку закладів району, надавши допомогу. Це дитячий садок «Дзвіночок» та інші, вихованцям яких вручили подарунки і солодоші; комунальні підприємства, працівникам яких подарували теплий і зручний спецодяг; територіальне медичне об'єднання, якому передали 19 ліжок, 30 матраців, постіль, халати. Спільно з активістами міського благодійного фонду «Правоохоронець» обласному госпіталю УМВС було передано інвалідні візки, постіль та халати, а засоби реабілітації вручено шістьом мешканцям Володимира, які зверталися з цього приводу до керівництва міста.

— 3 ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

26 лютого – благовірного князя
Костянтина Острозького

Цей угодник був молодшим сином гетьмана литовського Костянтина Івановича Острозького. Народився на початку 1527 року в м. Турові. У хрещенні був названий Васи́лієм, але на честь його славного батька, за звичаєм часу і за княжою традицією, йому дали і друге ім'я – Костянтин. Від батька успадкував звання й велике багатство.

Діяльність благовірного князя Костянтина Острозького є виразним прикладом християнського смирення і церковного послуху. Будучи поборником єдності, дбав про діалог між християнами та бажав скликання Вселенського Собору, але був противником часткової унії. Завдяки наполегливості та під охороною князя відбувся православний Берестейський собор, який відкинув унію з Римським престолом і ствердив вірність Київської митрополії Православній Церкві та Константинопольському Патріарху.

Князь мав особливий авторитет серед церковних кіл. Йому Патріарх Олександрійський Мелетій (Пігас) доручив виконувати обов'язки патріаршого екзарха у Київській митрополії (1596). Князь підтримував і власним авторитетом утверджував соборність Православної Церкви, ініціюючи пошук розв'язання міжрелігійних конфліктів у Речі Посполитій. Визначні заслуги перед нашою Церквою були особливо відзначені духовенством. Державні урядники вважали князя найбільшим знавцем церковних справ, ведучи розмови навіть про можливість перенесення Вселенського Патріаршого Престолу на українські землі під патронат князя.

Благовірний відомий заснуванням унікального навчального закладу – Острозької академії (1576). Ця вища православна школа, перша на слов'янських землях, спричинилася до формування нового покоління богословів, перекладачів, проповідників, які через кількадесять ро-

ків змогли реалізувати реформу в Київській митрополії. Академія князя стала зразком не лише для українських, але й для іноземних вищих шкіл наступного періоду.

Завдяки Острозькій академії та особистій участі князя-фундатора в Україні було розпочато систематичну роботу над перекладами грецьких і латинських текстів, що дозволило не лише виправити існуючі переклади, але й розвинути різні галузі українського мовознавства. Згідно з дослідженнями сучасних істориків та богословів, Острозька Біблія – перше повне видання церковнослов'янською мовою – стала найкращим і найдосконалішим перекладом Священного Писання свого часу. Саме її покладено в основу наступних видань Божого Слова церковнослов'янською, згодом – російською мовами. Завдяки особистій праці та підтримці князя стало активно розвиватися українське книгодрукування – видання богослужбових книг, полемічної та навчальної літератури.

Благовірний князь виступав покровителем і фундатором Православної Церкви не лише в Острозі чи інших власних володіннях, але на території всієї Київської митрополії. На його підтримку й опіку могли розраховувати монастирі та храми, братства та друкарні усіх тодішніх українських православних епархій.

Незважаючи на умовляння сильних світу цього до переходу в католицьку віру, князь Костянтин дожив до глибокої старості, не зрадивши святому Православ'ю. Він мирно спочив у Бозі 13 (26) лютого 1608 року, маючи 81 рік.

2008 року Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату після старанного дослідження життя і подвигу князя Костянтина Острозького приєднав його до лику святих. Відтоді величю і єдиними вустами зиває наша Церква: «Святий благовірний князь Костянтин, моли Бога за нас!»

Віталій КЛИМЧУК

— РАДИМО ПРИДБАТИ

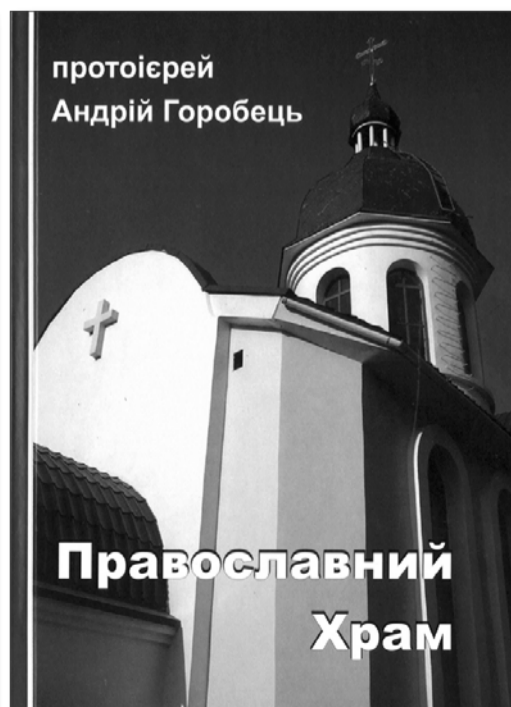
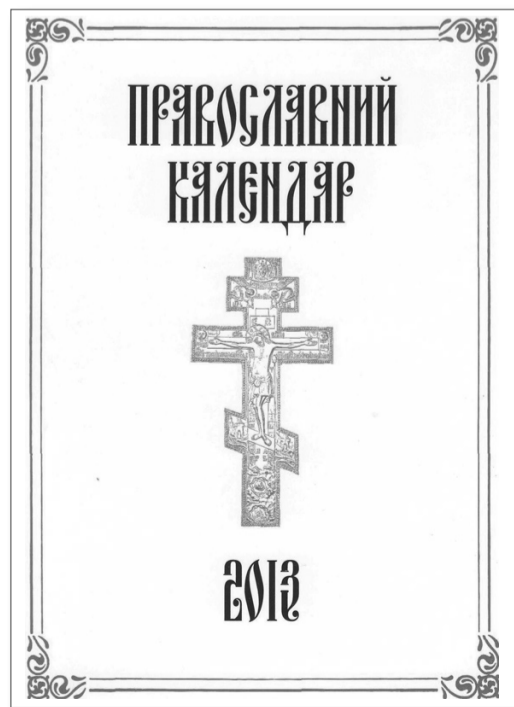
У «КЛЮЧАХ» –
ЧЕРГОВІ НОВИНКИ

На численні прохання священнослужителів і мирян у епархіальному видавничому відділі «Ключі» випущено невеличкою брошурою православний церковний календар на 2013 рік. У ньому містяться вказівки апостольських і євангельських читань на неділі та свята, умовні позначення свят, ступенів строгості посту, вказано дні, коли не відправляються вінчання.

Також парафія Святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їх Софії УПЦ КП у Рівному видала книгу «Православний храм». У ній розповідається про структуру і правила поведінки в церкві, речі, котрі використовуються в служін-

нях, описано історію походження ікон, шанування Богородиці, ангелів та святих. Також оповідається про значення церковного співу, історію формування Літургії, пояснюються дії духовенства під час відправ.

Бажаєте придбати ці видання? Цікавитесь іншою духовною літературою? Звертайтеся до епархіальної книгарні «Ключі» (Луцьк, просп. Волі, 2 – біля обласної юнацької бібліотеки, тел. 050 339-73-66, 067 570-57-97), запитуйте у храмах нашої епархії, замовляйте інтернетом (pravoslavia.volyn.ua).

11 січня, коли Церква вшановує мучеників немовлят віфлеємських, на міському кладовищі Володимира у недавно відкритій каплиці з рідкісною назвою – на честь цих святих – відправили першу заупокійну літію по дітях, похоронених навколо святині. Богослужіння очолив районний декан протоієрей Євген Шевчук. Із ним співслужили настоятель протоієрей Микола Гінайло, інше духовенство. До молитви долучились голова благодійного фонду «Правоохоронець» Леонід Достов, представники інших конфесій.

13 січня митрополит Луцький і Волинський Михаїл відправив Божественну Літургію в соборі Різдва Христового м. Володимир. Із ним співслужили міський декан протоієрей Юрій Пилипець, районний – протоієрей Євген Шевчук, соборне духовенство. У Богослужінні взяла участь намісниця місцевого жіночого монастиря Різдва Христового ігумена Марія (Ігнатенко), депутат Верховної Ради України Євген Мельник, представники міської та районної влади. У проповіді про народження Спасителя владика зазначив, що від людини вимагається до ближнього щира любов у смиренні. Ті, хто говорять, що немає звідки взяти приклад такого смирення і любові в нинішньому суспільстві, хай беруть приклад з Ісуса Христа, підкреслив владика. Адже Божий Син, народившись у яслах, показав цим, насамперед, любов до людини. Архіпастир побажав усім, «щоб любов була між нами, в нас самих, і ми сіяли це зерно любові іншим».

13–15 січня вихованці недільної школи собору Різдва Христового у Володимирі під керівництвом її директора протоієрея Ігоря Бігуна відвідали Чернівецьку епархію. Поїздки здійснено за сприяння Союзу українок і добродійника Руслана Мороза. У м. Вишніця мандрівників зустрічали міський голова Олексій Чепіль та союзники. Також радо приймали волинян члени Союзу у своїй світлиці в Чернівцях. Наші краєни вітали буковинців колядками, віншуванням і піснею «Волинь моя». Діти побували у місцевих музеях, відвідали Чернівецький університет, у його храмі Трьох святих теж поколядували і пощедрували.

Перше храмове свято відзначили в каплиці Великомучениці Тетяни Володимир-Волинського вищого професійного училища. 25 січня Божественну Літургію очолив декан протоієрей Юрій Пилипець. У Відправі взяли участь настоятель священник Юрій Здебський, інше міське та районне духовенство, викладачі, вихователі, студенти. У душпастирському слові благочинний розповів про життя святої Тетяни. Він наголосив, що ми, так само, як і ця угодниця, маємо любити Бога, дбати про ближніх, жертвувати собою заради їхнього спасіння. На завершення учасникам служби було подаровано іконки Ісуса Христа, освячені на гробі Господньому. Священники окропили йорданською водою присутніх на празнику та в гуртожитку ВПУ.

У Маневіцькому деканаті

6 січня Свят-вечір для парафіян храму Святого Миколая Чудотворця селища Колки був освітлений вогнем із Віфлеєма. Його з рук місцевих пластунів прийняв декан і настоятель цієї парафії протоієрей Андрій Закидальський. Душпастир, дякуючи скаутам, побажав благословення Божого в новому році, подальших звершень та подарував кожному церковний календар.

8 січня відбулися вечори в рамках щорічного Різдвяного благодійного телемарафону «Бог багатий милосердям». Мета – збір коштів для сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та малозабезпечених сімей.

У Колках чудовою окрасою дійства, що проходило в районному будинку культури, був вертеп у виконанні учнів недільної школи парафії Святого Миколая Чудотворця. Наймолодшим учасникам ще не виповнилось чотирьох років, тож переповнена зала була для них серйозним випробуванням. Також у виконанні церковного хору прозвучали давні волинські колядки та тропар Різдва Христового.

Отець Андрій Закидальський у вітальному слові наголосив на важливості прищезтя у світ Сина Божого для кожної віруючої людини та для людства в цілому, а також зазна-

Продовження на 3 стор.

Продовження. Початок на 2 стор.

чив, що тема сирітства повинна хвилювати кожного. Для християн «немає дітей чужих, бо всі вони – і сироти також – це наші діти», – наголосив душпастир.

Того ж дня і в Маневичах відбувся концерт колядок. Співав, зокрема, хор місцевої парафії Святої Трійці (настоятель – священник Михайло Мельничук).

У добродійних заходах взяли участь представники влади, співиць інших конфесій.

Спільними зусиллями зібрано майже 10 000 гривень.

Торжество радості й любові

6 січня, в неділю святих отців та Навечір'я Різдва Христового, митрополит Луцький і Волинський Михайл очолив Божественну Літургію в кафедральному соборі Святої Трійці. Цю Відправу вело в прямій трансляції обласне державне телебачення з повтором наступної доби ввечері.

У проповіді владика сказав: наступає свято означає для нас єднання зі Всевишнім, бо Господь прийшов на землю в тілесному вигляді як Боголюдина, аби примирити людство з Творцем. Тож «найбільша радість – єднання з Богом. Ні з чим не порівнянне відчуття!». Він учинив це з любові до людей. Сьогодні на Свят-вечорі всі ми зберемося за столом із рідними. Але «не плоть і кров об'єднує в родині (вони дають лише поштовх для єднання), а любов, перебування в благодаті». Така ж любов, дана нам згори, має бути і в усіх наших великій християнській родині, зазначив високопреосвященний.

А в день Христового Різдва, 7 січня, під час урочистої Служби Божої у головному храмі єпархії митрополит, звертаючись до молящих, уподібнив почуття різдвяного свята з тими, що відчуваємо при знахідці: «Згубив, дуже довго шукав і нарешті знайшов. Яка радість!». Так і ми, знаходячи новонародженого Христа, радіємо, а ділячись цією радістю з ближнім, ділимося й любов'ю. В цьому весь духовний смисл сьогоднішнього торжества: радість і любов.

8 січня, на свято Собору Пресвятої Богородиці, архієрей відправив Божественну Літургію в с. Заборолі Луцького районного деканату з нагоди престольного празника і 100-ліття храму (про це див. публікацію на с. 5), а 9 січня, у день пам'яті первомученика й архидиякона Стефана владика очолив урочисте Богослужіння в тимчасовому храмі біля собору Святого Духа м. Нововолинська з нагоди дня ангела декана й настоятеля парафії протоієрея Стефана Фульмеса. За Відправою, в якій, зокрема, взяли участь міський голова Віктор Сапожников, жертводавці храму Віталій Бадзюк, Алла Синиця, високопреосвященний виголосив проповідь про сенс життя, наголосивши: його зміст полягає насамперед у сповіданні віри, у вираженні любові до Бога та ближнього.

У консисторії

9 січня завідувач відділу організації благодійності та соціального служіння єпархії Валерія Лесюк взяла участь у програмі «Громадський вектор» Волинської держтелерадіокомпанії. Велася мова про добродійність та милосердя.

У ході розмови, до якої долучилися представники інших Церков та інституцій, обговорювалася робота благодійних фондів, благодійності як інструменту реклами, милосердя показного, «збайдужілості українців».

У своєму слові матінка Валерія зазначила, що нині на Волині стрімко поширюється приватна добродійність. Причому все більше людей прагне, щоб їхні боговгодні діла не були явними, напоказ, а таємними, бо так заповідав Ісус Христос. Це яскрава відповідь на звинувачення українців у нібито збайдужілості до чужої біди.

Приємно відзначити й активність молоді, зокрема у допомозі онкохворим дітям. Звісно, нам потрібно більше добровольців для щоденної праці: це розповсюдження інформації, підготовка заходів, пошук жертводавців тощо. Тож хто бажає стати до лав добровольців відділу організації благодійності та соціального служіння, просимо телефонувати за номером: (095) 037-67-00, Валерія Лесюк.

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

НЕ СУДІТЬ (НЕ ОСУДЖУЙТЕ)

Запитання: У Святому Писанні сказано: «Не судіть, то і вас не судитимуть...». Чи ж не є гріховним фак судді?

Віповідає викладач Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир ДРОЗД

Усі слова зі Святого Письма треба розглядати в контексті, тобто не вириваючи із загального тексту. І за заданими словами слід прочитати далі: «Не судіть, то і вас не судитимуть; не осуджуйте, то і вас не осудять...» (Лк. 5:37). Тут ужито поширений у Біблії літературний засіб – паралелізм: одна й та ж думка висловлюється поруч двічі близькими чи тотожними за значеннями словами. «Судити» й «осуджувати» це саме такі слова-синоніми.

Отже, тут ідеться про осуд, а не заборону суду, правничих дій. У Священному Писанні є й Книга суддів, у якій розповідається про історію юдейського народу тих часів, коли його очолювали т. зв. судді – военачальники з функціями юри-спрудентів. Християнська Церква навчає коритися владі, віддавати «кесареві кесарево», а суд є обов'язковим елементом держави.

Отож, мова тут про осудження.

Гріх осуду – один з найбільш душегубних і небезпечних. Про його неприпустимість писали святі отці Церкви, її подвижники і вчителі з самого початку християнської історії, оскільки Євангеліє ясно і багаторазово попереджає нас про це. Саме осудження починається з пустослів'я: «Кажу ж вам, що за всяке пусте слово, яке скажуть люди, вони дадуть відповідь у день судний: бо за словами своїми будеш виправданий і за словами своїми будеш осуджений» (Мф. 12:36–37). Справді, вчасно й до діла сказане слово, з милістю і любов'ю, може творити чудеса, надихнути людину, втішити її в скорботі, надати їй сили, відродити її до

вого життя. Але слово може бути і руйнівним, що калічить, убиває і роз'ятрює людські рани. Євангеліє навчає нас не гніватися зовсім, не пустословити і, отже, не засуджувати.

Але як же це можливо взагалі – не осуджувати? Чи це було доступно тільки великим свя-тим, серця яких сповнювалися нескінченною любов'ю до всякого грішника, і разом з тим вони бачили передусім свою недосконалість, на тлі якої гріхи інших людей здавалися їм сущими дрібницями?

Читаємо далі контекст біблійних слів: «...бо яким судом судите, таким судитимуть і вас, і якою мірою міряєте, такою відміряється й вам» (Мф. 7:2). Кожен із нас повинен боятись гніву

і суду Божого. З повчань преподобного Дорофія, ніщо настільки не гнівить Творця, ніщо так не оголяє людину і не приводить в залишення (від Бога), як лихослів'я, або засудження, або приниження ближнього. Чому ми не засуджуємо краще самих себе і свої гріхи, які достовірно знаємо і за які повинні будемо дати відповідь перед Усевишнім?

Найсправедливіший вирок дасть нам кожному окремо Син Божий. Біймося гріха сердечно й витривало молимося і благаймо: «Ісусе, не будь мені Суддею, а Спасителем на Твоім суді».

ЧЕРНЕЧА АПТЕЧКА

Поради за книгою «Повна енциклопедія православної монастирської медицини» базуються на методах лікування, що здавна побутують в обителях. Усі рецепти – досвід ченців-лікарів – вельми прості й звичні. Однак закликаємо не займатися самолікуванням, адже будь-який дар природи порізному діє на кожен організм. Перш ніж приймати той чи інший засіб, проконсультуйтеся з лікарем.

Догляд за шкірою рук

Невелика кількість вина допоможе ефективно оздоровити і зволожити шкіру рук, а також усунути деякі незначні порушення.

Для зволоження шкіри рук ви можете застосувати крем із невеликим вмістом червоного вина.

Необхідно: 2 чайні ложки вина, 50 г гліцерину, 15 крапель вітаміну К, 10 крапель вітаміну Е, 5 крапель 2%-го розчину саліцилової кислоти.

Спосіб приготування: Змішайте гліцерин і саліцилову кислоту, додайте вітаміни і після того як суміш стане однорідною, улийте вино. Усе добре змішайте.

Спосіб застосування: Крем у невеликій кількості наносите через день на попередньо очищені руки перед сном. Суміш зберігати в темному прохолодному місці.

Пом'якшити шкіру рук вам допоможуть винні ванночки. Їх головна дія – позбавлення від дрібненьких тріщин на обвітреній шкірі.

Необхідно: 1/2 склянки білого напівсолодко-

го вина, 2 чайні ложки меду, 10–15 г вершкового масла.

Спосіб приготування: Вино розігрійте, але не доводьте до кипіння. Додайте мед і масло та змішуйте, поки вони не розчиняться.

Спосіб застосування: Начисто вимиті руки помістіть у теплий розчин. Продовжуйте процедуру не менше 8–10 хв 3–4 рази на тиждень, поки не позбавитеся від тріщин.

Після регулярних ванночок з використанням вина шкіра рук стане м'якою, еластичною, а нігті будуть менше відшаровуватися й ламатися.

Тріщини на руках, які в багатьох з'являються в холодну пору року, легко усунути, скориставшись винними припарками й примочками, бо ж вино має не лише бактерицидні, але й ранозагоювальні властивості.

Необхідно: 3 столові ложки білого напівсухого вина, 15 г квіту ромашки, 1/3 склянки води.

Спосіб приготування: Ромашку залийте окропом і поставте для настоювання на годину. Після того настій підігрійте (він повинен бути не дуже гарячим) і процідіть крізь складену в декілька разів марлю. Змішайте настій з вином.

Спосіб застосування: Бавовняну тканину чи серветку, складену в декілька разів, помістіть у розчин і накладіть на тріщинки.

Зверху все закріпіть сухою тканиною чи бинтом. Тримайте примочку 40–45 хв, потім сполосніть руки. Проводьте подібні процедури двічі на день щодня, доки тріщинки не зникнуть.

Підготував Андрій ГНАТЮК

12–13 січня на Театральному майдані обласного центру проходив етнофестиваль «Різдво у Луцьку». Шанувальників народної творчості привітав зі святом віце-канцлер єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний, побажавши миру та Господньої ласки. Потому члени обласної організації «Пласт» принесли на площу віфлеємський вогонь та запалили від нього велику свічу, виготовлену Братством бджолярів Волині. Цей племін, який освятило духовенство кафедрального собору Святої Трійці, горів упродовж усього фестивалю.

21 січня завідділу організації благодійності та соціального служіння В. Лесюк взяла участь в опитуванні, яке проводила обласна організація «Фонд місцевого розвитку» серед найактивніших, на їхню думку, громадських діячів Волині.

На запитання «Які Ваші очікування від 2013 року, чим займатиметься Ваша організація, над якими основними проектами працюватиме?» матінка Валерія, зокрема, відповіла: «Основним напрямком діяльності нашої відділу є допомога онкохворим дітям області (інформаційна, консультативна робота з ними та їхніми батьками; адресна допомога на лікування шляхом благодійних заходів; організація свят в онкогематологічному центрі обласного дитячого територіального медичного об'єднання; привертання уваги населення та ЗМІ до проблем дітей, хворих на рак). У планах – із лютого розпочати мультик-терапію: створення мультфільмів за допомогою пластиліну, фарб, олівців тощо з дітьми, які перебувають у згаданому центрі. Це синтез психології, арттерапії й анімації, що допомагає важкохворим швидше соціалізуватися, позбутися страхів та одужати. Колективно створюючи мультфільми, діти поживають свої уявлення про світ, про щастя, вчать-ся взаємодіяти один з одним і з дорослими. А головне – починають бачити красу в буденних речах і подіях, надію на одужання, довге і насичене радістю життя».

25 січня віце-канцлер єпархії о. Олександр Безкоровайний взяв участь у засіданні правління обласної організації Товариства Червоного Хреста України. Ішлося про виконання плану розвитку осередків Товариства за 2011–2012 рр. В обговоренні взяли участь голова обласної організації Валентина Пришко, представники влади, голови районних осередків, директори навчальних закладів, гості з Польщі.

У Цуманському деканаті

12 січня в селищі Олика, у Будинку культури, відбувся різдвяний концерт, на якому виступили церковні хори з сіл Дерно, Жорнище, Дідичі, Холоневичі, Сильно, а також із селища Цумань. Із вітальними словами звертались декан протоієрей Тарас Манелюк та настоятели парафій із цих населених пунктів.

А 27 січня святкове дійство відбулося в Цумані. Тут окрім місцевих співиць своє мистецтво представили парафіяльні творчі колективи з Холоневич, Липна, Олики, а також гості з Рівненської єпархії: хор священників Костопільського благочиння й тріо священників та семінариста з Дубенщини. Варто зазначити, що церковні співиці з Олики вперше виступили поза Богослужінням.

На концерті побував селищний голова Олександр Кобилян.

У Локачинському деканаті

13 січня в районному Будинку культури втретє відбувся благодійний концерт колядок за участю церковних хорів благочиння. Вперше цього року виступили учні недільних шкіл. У дійстві взяли також участь хори РБК та дитячої музичної школи. Мета заходу – збір коштів на лікування важкохворої дівчинки Софії Панчак із с. Гранатів.

Розпочалося свято з вітальних слів декана протоієрея Ігоря Дружинця та голови райдержадміністрації Володимира Мазурка.

Під час концерту було зібрано 7646 грн, їх передано татові хворої дівчинки.

Із величанням Новонародженого

Під час Різдва свята духовенство єпархії традиційно відвідує державні установи, організації з колядками та віншиками, бере участь у різноманітних урочистих заходах і дійствах.

Продовження на 6 стор.

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

Ікона «Христос Вседержитель» (грец. Пантократор), перша половина XVII ст., м. Камінь-Каширський (Свято-Іллінська церква). Дерево, левкас, темпера, золочення. Надійшла до Волинського краєзнавчого музею в 1987 році. Реставрувалася у 2003 році Ларисою Обухович.

Іконографія могутнього і справедливого Судді всесвіту склалась не відразу. У перші віки Християнства на крипті Сан-П'єтро в Римі Ісуса зобразили як бога Сонця, яке не заходить. Він мчиться на кінній колісниці в оточенні виноградної лози. Символізм тут явно переважає над історичним смислом, що в подальшому піддано корекції. Тривалий період ішли пошуки іконографії Спасителя. У Візантії після часів іконоборства остаточно склалась канонічна схема цього образу. Найчастіше Його як головну постать зображували під куполом храму. В наших церквах ми обов'язково бачимо ікону «Вседержитель» праворуч царських врат (як намісну), бо Христос є «Дорога, Істина, Життя». Люди приходять до храму, щоб знайти дорогу до Джерела життя.

Образ із Каміня-Каширського належить до шедеврів волинського іконопису. На нас дивиться величаво благородний, аристократичний Христос із прекрасним обличчям. Відбиток свого Божественного лику Ісус залишив на платі, посланому для зцілення цареві Авгарю, і цим започаткував відтворення Свого образу на іконах. Туринська плащаниця також є нерукотворним образом Спасителя – його земним документом. Композиція відповідає традиційній візантійській основі. Видовжений лик і постать із пологими плечима подані свіжо й колоритно, як диктувала естетика Ренесансу. У волинському іконописі помітна традиція видовжених ликів Ісуса у відомій Річицькій іконі (зберігається у Рівненському краєзнавчому музеї) та у «Спасі» з Городища Йова (Кондзелевича). Пурпуровий колір хітона з глибокими темними складками, що передають фактуру оксамиту, був кольором володарів найвищого рівня. Золотистий клав на правому плечі

Спасителя є ознакою духовної влади. Зелено-голубий гіматій (плащ) символізує божественну та людську природу Христа. Тонкі градації об'єму досягнуто накладанням кольорових лаків та олійних напівпрозорих фарб на темперний підмальовок. Особливе просвітлення лику Спасителя передає Його Божественну суть. Він поєднує земне і неземне. Дві природи Христа не злиті в одну, але й не діляться надвоє.

Ікона відтворює справжню історичну особу – Ісуса з Назарета – як Боголюдину з владною силою волі. Таємниця Його Божественності передана символічно, бо інакше її передати неможливо. Значущий напис грецькими літерами на хрещатому німбі Спасителя, розміщений на трьох раменах хреста, означає: «Той Хто є», тобто – «був, є і буде». «Я Той, Хто є», – відповів Бог Мойсееві. Ці букви на ореолі підтверджують істину єдності Отця і Сина.

Глибокий зміст містить і монограма «ІС ХС» на тлі. Ісус – історичне людське ім'я нашого Спасителя, поширене серед єврейського народу. Однак лише в Ісусі з Назарета воно проявило своє значення, бо Ісус означає «спасіння». Слово «Христос» – грецьке прочитання титулу *Помазаний*, або *Месія*. Це той, кого очікувало людство, – Месія, що спасає від гріхів та смерті.

Очі Вседержителя дивляться проникливо і строго, але з милосердям, бо Він людинолюбний. Розгорнута книга в лівій руці Христа написом закликає: «Прийдіть до Мене всі стружені і обтяжені, і Я заспокою вас, візьміть ярмо Моє на себе, бо ярмо Моє – благо і тягар Мій легкий» (Мт. 11:28–30). Правою рукою Він благословляє людей, склавши пальці символічно монограмою «ІС ХС».

Золоте тло ікони позбавлене часу, причинності, просторовості. Фон відриває фігуру Спасителя від простору і вона ніби ширяє. Так віруючі християни мають сприймати свій духовний ідеал – Ісуса Христа.

Лариса ОБУХОВИЧ,
художник-реставратор
Волинського краєзнавчого музею

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ЗГУРТУВАВ СУСІДІВ

Як для чималого міста, будівництво храму в Луцьку на вулиці Дубнівській нібито невиправдано затяглося – на шість років. Термін наче й не малий, проте за цей час скільки добрих людей згуртувалось навколо імені святителя Йоана Златоустого. Настоятель Божого дому протоієрей Петро Атаманів згадує час творення храму як благодатний період для добрих душевних помислів – у першу чергу тих, хто мешкає в цьому районі. Насамперед згадує світлої пам'яті Степана Іванісіка, директора цегельного заводу. Щирої душі людина віддала свою десятину на будівництво і постійно піклувалась про зведення храму передусім у душах людей. Уся родина добродія Степана і нині підтримує церкву та щиро радіє успіхам Божої обителі.

Олександр і Тетяна Пилиповичі взялися до-

помагати зведенню Золотоустівського храму із особистою приязню до цього святого. Справа втім, що пані Тетяна обрала для себе наукову тему у виші про Йоана Златоуста. Тож переконала чоловіка долучитися до возведення до неба золотих куполів такої величної споруди!

А храм таки й справді піднявся над буденністю міщан, закликаючи срібними дзвонами на свято душі. Ідуть сюди на Літургію і ті, хто будував його власними руками, і ті, хто долучився матеріалами та фінансами, і ті, котрі непрости ми дорогами наворачалися до Творця.

Особливим статусом позначені юні парафіяни – вихованці сусідньої школи-інтернату та ліцею. У знедолених дітей має бути непохитна віра у справедливість Усевишнього, і вони приходять із вихователями на спільні молитви та до-

Сповіді. Давня дружба єднає дирекцію школи на чолі з керівником Анатолієм Дудичем із настоятелем о. Петром та регентом Наталією Шавулою. Жінка викладає в інтернаті, веде уроки в недільній школі й керує піснеспівами на славу Богу.

У молодому храмі закладаються традиції виховання молоді на прикладах людяності та щирості. Поруч мешкає інвалід Сергій, якому хочеться відвідувати храм. Молоді парафіяни допомагають йому приїхати візком, доки ще не облаштовано пандуси – в будинку і храмі.

Говорити про те, що зведення величного дому Господнього в районі Дубнівської вулиці завершено, було б не зовсім точно. Храм у повному значенні цього слова тільки почав розбудуватися – в душах лучан, що мають велику радість заходити у його широко розчинені двері. Святитель Йоан Златоуст колись постраж-

дав за слово Боже, але сьогодні, уособлене храмом його імені, ще раз доводить вірність праведного шляху. Освячення церкви у день пам'яті святителя відбулось урочисто і щедро. Митрополит Луцький і Волинський Михайл вручив відзнаки благодійникам – керівнику ПП «Мавекс» Петрові Палиці, Ніні Івасік, старості Петрові Базюкевичу, голові наглядової ради ВАТ «ЛуАЗ» Володимирі Гунчикуві, директору луцького «Автодору» Юрію Ольховому, Олександрові й Тетяні Пилиповичам, Сергію та Людмилі Линникам, Олені та Ігорю Іванісікам.

Але найдорожчим дарунком для всіх був, є і буде у віках золототерний храм Святителя Йоана Златоустого, якому належить примножувати традиції Православ'я у Богом береженому місті Луцьку.

Віталій КЛІМЧУК
Світлина інформаційної служби епархії

ЧЕРНЕЦТВО

У ДОЛАННІ ТРУДНОЩІВ

Уривки з інтерв'ю митрополита Луцького і Волинського Михаїла про жіночий монастир Різдва Христового у Володимирі з нагоди поїздки представників ЗМІ до цієї обителі

– Жіночий монастир, який сьогодні діє, звичайно, як кожен, відіграє роль осередку подвижницького християнського життя. Тому що не кожна людина відважиться залишити цей світ і піти в монастир, предавшись правилу чернечого життя. І тому сьогодні для людей секуляризованих (далеких від Церкви) монастир щось таке дивне, особливе, але є прикладом, як можна долати труднощі на життєвій дорозі. Скільки молоді вагається, що робити, як жити, куди податися, які цінності сповідувати. А дивлячись на цих молодих черниць, які знайшли сенс свого життя, підбадьоруються, думаєш: не все так страшно, долаємо труднощі, а в до-

ланні труднощів знаходимо сенс життя, перспективу руху вперед життєвою дорогою.

– Ця обитель – індивідуальна, зі своїм уставом. Але якщо дивитися назагал, то обитниці, закони чернечого життя однакові.

– Монастир, як і храми, відроджуємо різними способами, як тільки можна. Це і цілковиті пожертви, що складають благодійники, це і дрібні пожертви, це і якісь проекти. Інколи буває, що виділяються й державні гроші. Є різні проекти, за допомогою яких нам вдається із руїн підняти цей монастир. Тепер на першому поверсі можна жити. Господь вкаже нам, як треба працювати і кого задіювати, щоб відродити монастир повністю. Найбільша допомога від держави, якої потребуємо, – щоб не заважали. Ми й самі зацікавлені в якнайкращому додержанні законодавства. Але незчисленна кількість перевіряючих ну просто заважає працювати.

Жіночий монастир Різдва Христового у Володимирі
Світлина з сайту Volynpost.com

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ОДСВЯТКУВАЛИ ПЕРШИЙ ВІК

Храм у Заборолі після війни
Світлина з архіву парафії

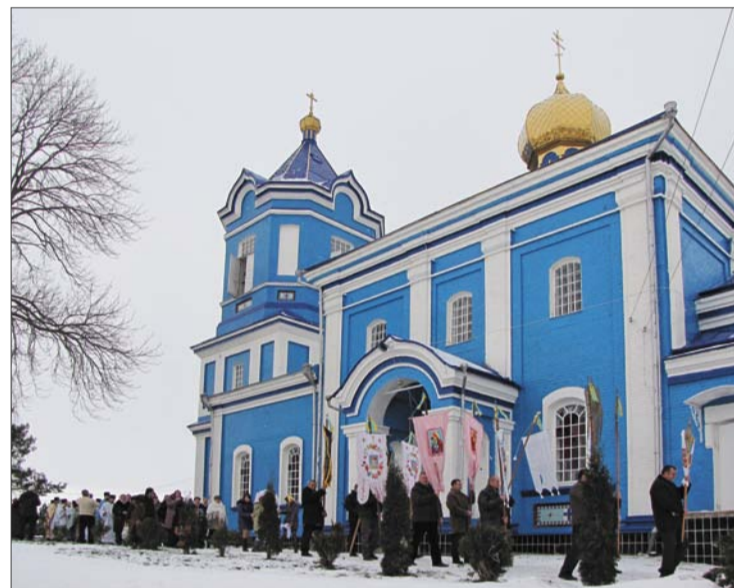
8 січня парафія Собору Пресвятої Богородиці в с. Заборолі Луцького районного деканату відзначила престольний празник та 100-ліття свого храму. З цієї нагоди митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив тут Божественну Літургію й освятив пам'ятний хрест на честь ювілею. Із ним співслужили декан протоієрей Володимир Присяжнюк, настоятель протоієрей Віталій Антонюк, духовенство місцеве, з Ківерецького деканату, а також із Рівненської єпархії.

За Відправою владика виголосив проповідь про значення Різдва Христового, про любов Божу до кожного з нас.

На завершення жертводавців було нагороджено церковними відзнаками: орденом Святителя Миколая Чудотворця – Ольгу Ющук, орденом Рівноапостольного князя Володимира III ступеня – Валерія Бондараука, патріаршою грамотою – Євгена Кулая, численними архієрейськими грамотами – інших благодійників.

Цього святкового дня парафіян і гостей урочисто вітали діти недільної школи, співаючи колядок.

Валерія ЛЕСЮК

Хресний хід у день престольного празника і 100-ліття церкви
Світлина інформаційної служби єпархії

ІНТЕРВ'Ю ДО ЮВІЛЕЮ

СЛУЖИТИ В РІДНІЙ ЦЕРКВІ

Протоієрею Ярославові Мельничуку – 65 років

Погодьтеся, завжди із затамуванням подиху слухаємо розповіді про неймовірні життєві історії та інтригуючі спогади від досвідченіших людей. А якщо співрозмовник упродовж життя мав різні стилі буття, то й поготів. Іванічівський декан, настоятель парафії у Старому Поризьку виховувався в сім'ї священика, але на духовну стежу ступив далеко не відразу. Тим цікавіше було почути його міркування про духовність. У лютому в душпастиря ювілейний день народження, тому напередодні ми поспілкувалися із ним.

– Отче, Ви не відразу пішли стежиною батька, а спочатку працювали на шахті машиністом комбайна. Чому?

– Я з дитинства бачив, як жили священики того часу. Їх дуже ущемляли. Моєму татові доводилось терпляче вислуховувати усілякі насміювання. То був час гоніння на священиків. Певна річ, що батько пропонував мені після школи вступити в духовну семінарію, але я, бачачи оті вичування, не наважився на такий відповідальний крок. Тому вступив до нововолинського училища, відслужив в армії та пішов працювати спочатку шахтарем, а через вісім років – на ремонтний завод, який обслуговував гірниче обладнання.

– Не жалкували?

– Звичайно, що через певний час я покаявся. Коли у 1983 році помер мій тато, я замислився над сенсом свого буття. Впродовж усіх тих років, що працював на шахті й на заводі, все одно відчував, що мене тягне до Церкви, до Бога. У тридцять п'ять усе ж усвідомив, що мушу продовжити династію священнослужителів. Поїхав вступати до Московської духовної семінарії. Екзамени склав добре, адже був підготовлений, однак не пройшов жорсткого конкурсу – від Волинської єпархії брали три людини. Але незабаром у Києві відкрилась семінарія, то я пішов навчатись туди.

– Маючи великий досвід, Ви можете порів-

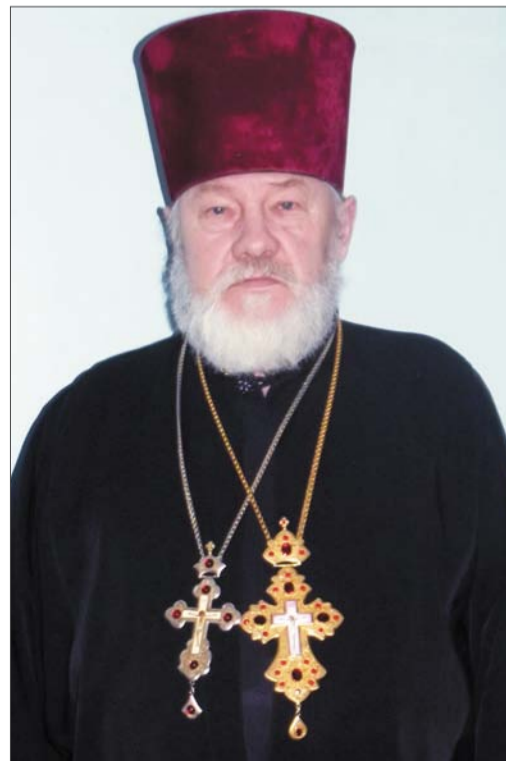
няти стан духовності у 1980-х, 1990-х та в нинішній час.

– Скажу так: духовність існувала завжди. Були старші авторитетні священики, які чітко трималися уставу, а ми, молоді, рівнялися на них. Проте колись відвідуваність храмів була малою, оскільки люди боялися покарання з боку владних державних структур. Хоча вся партійна верхівка району, попри власні ж застороги, потайки дітей хрестила. Водночас вистачало безбожників, які руйнували храми. Сьогодні ж усе стало доступно, нічого ніхто не забороняє. Є свобода слова, можна про все говорити. Однак на початках незалежності люди якось більше йшли на Службу Божу, аніж тепер. Найголовнішим позитивним зрушенням є те, що нині людям не страшно йти молитись. Тому, безумовно, різниця є.

– Молодь – це такий собі духовний вакуум, який вагається в життєвих пріоритетах. Як їй обрати правильний шлях?

– Ви знаєте, мене неймовірно тішить, що саме зараз таки багато молодих людей наворачується до Церкви, приходять на служби. Скажімо, у Великий піст до мене приходять чимало молоді сповідатися, а також приводять своїх маленьких діток. Але ж Господь дає Своє, а інші сили роблять своє. У нас в Іванічах через кожних кількадесят метрів стоїть бар. Це недобре. На жаль, не всі розуміють сенс життя, який поля-

гає в тому, щоб більше звертатися до Бога. Нам, українцям, треба єднатися, а дітей змалку привчати до відвідувань храму та недільної школи.

– Як Ви, отче, відреагували, коли Ваші сини також захотіли бути душпастирями?

– Безумовно, що зрадів, коли Андрій вступив до семінарії в Луцьку. А потім і менший Василь також проявив бажання стати священиком. Нині вони обидва служать в Іванічах. Зараз же неймовірно тішуся з того, що онук Ярослав, син Василя, теж захотів продовжувати нашу династію. Він навчається на другому курсі Волинської православної богословської академії, тому митимемо в сім'ї ще одного священика.

– Чому, на Вашу думку, в селах з'являється дедалі більше протестантських молитовних домів?

– Що тут сказати, у них є потужна фінансова підтримка, тому й будуються. З одного боку, поганого вони нічого не роблять, мають свої капели й хори, гарно співають. Однак є інший аспект: вони відходять від нашої Православної Церкви. Багато чого не визнають – ні святих, ні Пречистої. От є ікона Божої Матері, яка оновилася. Якось же воно сталося, то, скажіть, як в Неї можна не вірити?

– Чому ж тоді існують суперечності між Патріархатами?

– Знаєте, я ж не вчора висвятився. Був свого часу в Московському Патріархаті, знаю його, так само знаю Патріархат Київський. Я служу, як і служив, тільки промовляю молитви не церковнослов'янською мовою, а українською. Думаю, що різниці нема, бо ж молимося однаково. Тим паче, інколи ми співаємо тією такою церковнослов'янською. А москвичі натискають: окупували Почаїв, наших людей виганяють. Хіба ж нормально малювати на Київський Патріархат ілюстрацію у вигляді сухого дерева, а на свій Московський – квітуче? Це ж елементарне ділення люду. Не можна так робити. Бо якщо ми маємо власну державу, то повинна бути й своя Церква.

Інтерв'ю брав Андрій СОБУЦЬКИЙ

ХРОНІКА

Продовження. Початок на 2, 3 стор.

10 січня митрополит Михаїл, священнослужитель кафедрального собору Святої Трійці, декан монастирів єпархії і намісник чоловічого монастиря Святителя Миколая Чудотворця у с. Жидичин Ківерецького деканату ігумен Константин (Марченко) з братією привітали із Різдом Христовим голову облдержадміністрації Бориса Клімчука, голову облради Володимира Войтовича та інших працівників цих установ.

15 січня владика Михаїл і духовенство собору колядували в Луцькій міській раді, вішуючи її голову Миколу Романюка й співробітників виконкому.

Увечері цього ж дня архієрей і голова інформаційно-видавничого центру протоієрей Віталій Собко взяли участь у концерті «Щедрий вечір зі „Свободою“» в Палаці культури обласного центру. Вітаючи присутніх, архієрей висловив такі побажання: «Хай ця коляда звучить ще довго, підбадьорюючи кожного з нас до праці, до прославлення віри та наших українських традицій». Різдвяні піснеспіви подарував глядачам і архієрейський хор «Оранта».

У Ковельському районному деканаті

Велично закінчилися Різдвяні свята у селищі Люблинець. 16 січня за покликом настоятеля парафії Великомученика і цілителя Пантелеймона священика Матвія Олійника в Будинку культури відбувся концерт. Із колядками і щедрівками на сцені виступили співці Пантелеймонівського храму, а також колектив «Молодички», пісенний гурт із с. Довгоноси, учні місцевої школи. Окресив концерт спів священнослужителів луцького кафедрального собору Святої Трійці та коротка лекція про Різдво Христове викладача Волинської православної богословської академії кандидата богословських наук Станіслава Беспалова. Господарі свята піднесли їм традиційний хліб-сіль і привітали віршованими рядками.

22 січня декан протоієрей Іван Бонис привітав Сергія Матяшука із призначенням на посаду голови райдержадміністрації під час урочистості з нагоди Дня соборності України, що вперше проходила в Будинку культури с. Дубова. У вітальному слові о. Іван побажав новопризначеному звершень у державницькій діяльності та подарував йому Дубенський образ Божої Матері. У зібранні взяли участь голова райради Петро Якубук, сільський голова Павло Безека.

З чулим серцем

17 січня в обласному академічному музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка відбувся щорічний Різдвяний благодійний телерадіомарафон «Бог багатий милосердям». Це спільний проєкт Волинської ради Церков, облдержадміністрації, Луцької міськради, обласної держтелерадіокомпанії й обласної організації Товариства Червоного Хреста України. Мета заходу – збір коштів для сиріт, неповносправних та малозабезпечених верств населення.

Протягом дня зі сцени лунали різдвяні привітання та колядки від представників різних християнських конфесій. До глядачів звернувся митрополит Луцький і Волинський Михаїл, закликаючи проявляти милосердя та любити ближнього.

Київський Патріархат представили хоріві колективи Ківерецького і Цуманського деканатів: собору Покрови Пресвятої Богородиці м. Ківерці, із храмів Святого Йоана Хрестителя селища Цумань та Безсрібників і чудотворців Косми й Даміана с. Холоневичі.

Перед виступом наших співців промовили душпастирське слово декани протоієрей Іван Семенюк і Тарас Манелюк. А під час закриття марафону голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віталій Собко подякував організаторам і учасникам цього проєкту.

Збір коштів триватиме до 1 березня ц. р. Переказати їх можна на банківський рахунок Волинської обласної організації Товариства Червоного Хреста України № 26049000000035, МФО 300023, ПАТ «Укрсоцбанк», код ЄДРПОУ 02940115.

Закінчення на 7 стор.

— ОДНОВІРЦІ ЗА КОРДОНОМ —

ЗІТКНУВШИСЬ ІЗ ВАКУУМОМ

Цей матеріал опубліковано на сайті «OCN» (The Orthodox Christian Network – Православна християнська мережа), **Myosp.net**. Автор – православний парафіянин із м. Орlando (штат Флорида, США), політолог.

Невидиме православ'я

Сила художнього слова... Гарні історії (або навіть погані), якщо з'являються в потрібний час – можуть мати величезний вплив на людей. Вони можуть навчити їх і змінити їх так, як цього не здатна зробити навіть найкраща нехудожня книга чи документальний фільм. Ваше уявлення про пекло більшою мірою завдячує «Божественній комедії» Данте, ніж будь-якій прочитаній Вами православної літературі. Кількість людей, що дізналися про основну християнську історію від лева Аслана з книги К. С. Льюїса, на мільйони перевершує кількість тих, що будь-коли прочитають «Лише Християнство» цього ж автора. З іншого, темного боку Анна Райс створила «культ невмирущих» у романах, що зробили язичництво та окультизм модними серед нашої молоді. Серед прикладів того, як художні образи впливають на світську політику, – вимога Шотландії відродити власний парламент, що постанала після фільму «Хоробре серце», який викликав хвилю зростання шотландського патріотизму.

Художнє слово трансформує і формує погляди. Це насправді не повинно стати несподіванкою для православних християн, враховуючи розмах і вплив таких православних романів, як Достоевський і Толстой. Ці два російські письменники входять до десятки найкращих романістів усіх часів. Один був побожним православним віруючим, інший перебував під значним впливом Православ'я, примирившись із офіційною Церквою незадовго до смерті (однак РПЦ не вважає за можливе скасувати своє відлучення Льва Толстого від Церкви. – Ред.).

Проте якимось чином сила гарного оповідання здається повністю втраченою у православної общини Сполучених Штатів. Власне, або втраченою, або зигнорованою. Не впевнений, що точноше.

Чому я кажу це все? Тому що всі наші ресурси виллюються в будь-яке слово, крім художнього. Перечитайте каталог православного видавництва. Сторінка за сторінкою, там перелічені коментарі до Святого Письма, книги про історію Церкви, життєписи різних святих, книги з теології тощо. Іноді може згадатись і художня книга, але це завжди буде огляд або критичний аналіз конкретної книги: приміром, кілька років тому виникла маса матеріалу, спрямованого проти книги «Код да Вінчі» (я не захищаю Дена Брауна – між іншим, і сам не сприйняв цю роботу). Зверніться до електронних ресурсів – і що отримаєте? Веб-сайт за веб-сайтом присвячені тому ж матеріалу.

Проте заждіть – побачите ще більше. Технологічний прогрес усе більш уможливує й полегшує створення аудіо- і навіть відеопрограм високої якості. Таким чином, матимемо ще більше вибору, щоб послухати священиків, богословів, професорів коледжів, подивитись, як вони сидять перед мікрофонами й обговорюють православну теологію, церковну історію, життя святих, Біблію і т. ін.

Загальний результат усього цього легко передбачити. Православ'я і далі не вчинить жодного поруху в колективній свідомості Сполучених Штатів.

Нас ігнорували, нас ігнорують, нас ігноруватимуть.

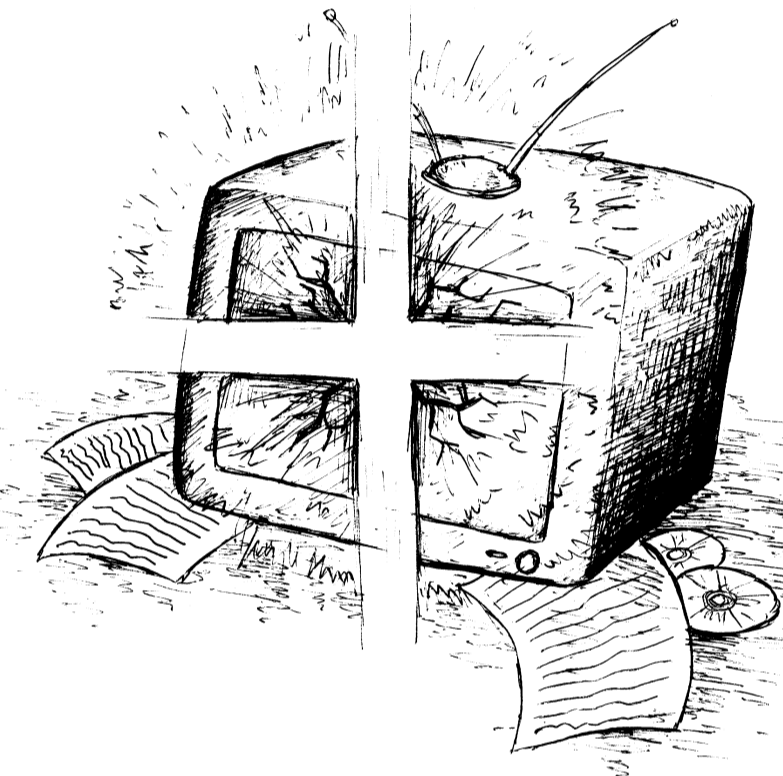
Але це сягає глибше, ніж просто здобуття нових членів, що перейшли з інших Церков, чи навіть здобуття поваги серед ширших кіл населення США. Наша сучасна медіа-стратегія є такою рецептом того, як продовжувати втрачати нашу власну, православну молодість.

Православні молоді люди прагнуть побачити себе відображеними в засобах масової інформації, щоб відчувати себе нормальними, щоб побачити рольові моделі, властиві для них і схожі на них. Євангелісти (маються на увазі члени Євангелічної Церкви та взагалі протестанти. – Ред.) це вже врахували, і забезпечують власну молодість саме таким досвідом. Звідси і фільми, і кінофестивалі, і справжня спроба продукувати й просувати молодіжну літературу.

Ми, православні, навпаки, заламуємо руки й ламаємо голови, як же досягти нашу власну молодість. Ну що ж, зате в інших людей немає ніяких проблем із тим, щоб досягти нашу молодість, чи не так?

Православні ЗМІ – трохи докладніше

Частина проблеми тут, як на мене, у неприємному визначенні того, що складає православне медіа. Існуюче на сьогодні визначення православного медіа, здається, настільки

ки звужує це поняття, що обмежує його лише матеріалами, котрі напругу вчать православної віри. Іншими словами, матеріалами, що виключають художню літературу та кіно і мають винятково пізнавальну мету.

За цим визначенням, звісно, «Брати Карамзови» чи «Один день із життя Івана Денисовича» не пройнуть. Зрештою, перше – просто роман про батьківство, а друге – лише оповідання про радянського ув'язненого, написане найбільшим із сучасних православних письменників. (У Київському Патріархаті не поділяють такої високої оцінки творчості О. Солженицина. – Ред.). Але чи не є таке обмежене уявлення про православне медіа повністю приреченим на поразку? Хіба, відмовляючись від сили оповіді, ми не гарантуємо того, що ніколи не досягнемо масового читача? Що потрібно православної общині у Сполучених Штатах, так це присвятити себе тому, щоб вирватись із нашого сучасного статусу гетто – завдяки ЗМІ розповідати наші історії американцям.

Це вже було зроблено, і зроблено успішно, іншими меншинами. Подумайте тільки, що, приміром, зробили п'єси і книги Ніла Саймона для американських євреїв. Завдяки таким працям, як «Мемуари Брайтон-Біч» та «Білоксі-блюз», єврейські хлопці з Брукліна стали в позитивному плані «центровими».

Чому єврейські хлопці з Брукліна можуть стати «центровими», а російські емігранти першого покоління – ні? Взагалі-то можуть, якщо комусь вдасться розповісти цікаву історію про них, яка розквітеться настільки добре, щоб увійти до центру свідомості нашої нації. Уявіть собі, що б це зробило для Православ'я у Сполучених Штатах, якби гарна, солідна, читальна історія, глибоко вкорінена у традиційному православному Християнстві, очолила список бестселерів у газеті «Нью-Йорк таймс», а тоді була відзнята як повнометражний художній фільм.

Потрібна відданість художньому слову

Серед членів православної християнської громади Америки є кінопродюсери, митці, аніматори, письменники й видавці. Що потрібно, так це зачерпнути з цього озера талантів із готовністю розповісти гарні, якісні історії з елементами православ'я. Історії, що перетинають нашу власну етнічну й релігійну сферу і проникають далі – в американську ідею.

Маючи у своєму розпорядженні нові технології та враховуючи все більше здешевлення вартості культурної продукції для ринку, ми цілком спроможні це зробити. Це навіть не питання таланту чи здібностей – це питання бачення.

Зрозумійте мене правильно: ми не повинні припинити робити того, що робимо. Нам потрібно навчання основ віри, вивчення Біблії, житій святих. Нам потрібно це все. Але художні історії нам теж потрібні.

Отже, що робити? Якщо Ви письменник, тоді вставте православних персонажів, де доцільно, навіть якщо книга не «про» православ'я. Більше висвітлення православних персонажів може допомогти православ'ю проникнути в американську свідомість і закладе основи для легшої евангелізації. Якщо Ви пишете п'єси – робіть те ж. Якщо Ви створюєте фільми – робіть те ж.

Якщо Ви керуєте православною парафією або ж маєте «владу гонимця» у православному фонді, тоді подумайте про програми допомоги православним письменникам, щоб вивести якісну художню книгу на ринок. Якщо Ви вже пишете православну нехудожню книгу, обдумайте можливість написання якоїсь художньої наступної рази замість нехудожньої. Якщо Ви видавець, тоді пошукайте якісну художню книгу, щоб вивести її на ринок.

Якщо Ви споживач медіа-продукції, тоді приєднайтесь до мене і просіть якісну художню книгу від наших православних видавців. Нехай почують від Вас, що Ви купите гарні оповідання, якщо вони їх видадуть. Якщо є пропозиція на ринку, знайдуться бажаючі постачальники – це ж просто робота вільного ринку! І якщо це обігрує тему православ'я, чому тоді не на ширшому просторі?

Як тільки американська публіка побачить православ'я, почує православ'я, відчує зацікавлення у православ'ї – тоді настане час, коли публіка стане готовою до книг і програм із православного богослов'я, історії Церкви, святих і т. ін.

Підсумовуючи сказане, хотів би залишити вас, зацікавивши одного православного підлітка, котрий нещодавно мені сказав: «Мене вже просто нудить від людей, що говорять мені про православ'я! Чи не міг би хтось мені замість цього показати православ'я?».

Глен ЧЕНСІ
Переклад з англійської
Наталії ДОБЖАНСЬКОЇ
Ілюстрація Арсена ГРЕБЕНЮКА

Від редакції

Як бачимо, клопоти православних і в Сполучених Штатах, і в Україні одні й ті самі. Однак є велика відмінність: наші одновірці у США становлять мізерну меншину, ми ж вважаємося більшістю в Україні. Письменники, видавці, актори, режисери та й бізнесмени майже всі називають себе православними, причому найчастіше Київського Патріархату. Проте художня література й кіно в нашій Церкві майже відсутні. Що є – то з Московського Патріархату, а найбільше – протестантське. І не треба заняти «штунд» і «москалів»: вони роблять, що й мають робити. Тож чи не час і нам братися до великої праці? Наприклад, у єпархіяльному видавництві «Ключі» є певні напрями: майбутні книги, тексти аудіо-книг, сценарії вистав і кінофільмів тощо. А побачило світ дуже-дуже мало. Маємо зовсім небагато радіо- і телепередач. Звичайно ж, велике спасібі тим благодійникам, що є, – але хочеться гучніше крикнути: «Допомагайте нам, одновірці!»

ВІТАННЯ

Ювілеї

Протоієрею Іванові Семенюку, ківерецькому деканові та настоятелю собору Покрови Пресвятої Богородиці в Ківерцях, 1 березня – 40 років;

протоієрею Степанові Деленіву, настоятелю парафії Первоумченика Стефана в Торчині Луцького райдеку, 1 березня – 50 років;

священнику Юрієві Крохмалю-Брилевському, капеланові обласного дитячого територіального медичного об'єднання та настоятелю парафії Вознесіння Господнього в с. Рокині Луцького райдеку, 1 березня – 30 років;

священнику Романові Войнаровичу, настоятелю парафії Великоумченика Димитрія Солунського в с. Гать Луцького райдеку, 2 березня – 30 років;

протоієрею Георгієві Лагановському, настоятелю парафії Казанської ікони Божої Матері в с. Баківці Луцького райдеку, 15 березня – 55 років;

протоієрею Юрієві Янчуку, настоятелю парафії Рівноапостольного князя Володимира в с. Тарасове Луцького райдеку, 16 березня – 10 років священничого служіння;

протоієрею Станіславові Галайку, настоятелю парафії Винесення хреста Господнього в Жовтневому Нововолинського дек., 20 березня – 25 років священничого служіння;

протоієрею Василеві Михалку, настоятелю парафії Безсрібників Косми й Даміана в с. Холоневичі Цуманського дек., 22 березня – 40 років;

протоієрею Василеві Неліні, клірикові собору Покрови Пресвятої Богородиці в Ківерцях, 28 березня – 20 років священничого служіння.

Щиросердечно вітаємо вас, боголюб'язні отці, з вагомими життєвими подіями. Хай Бог благословляє ваше жертво-не служіння на многії і благії літа!

ОФІЦІЙНО

Диякона Володимира Куркова зараховано до кліру парафії Великоумченика Пантелеймона Цілителя в с. Рованці Луцького райдеку. (указ № 80 від 20 грудня 2012 р.).

Священника Василя Лозовицького зараховано до кліру парафії Архистратига Михаїла в Луцьку (указ № 84 від 25 грудня 2012 р.).

Протоієрея Віталія Собка звільнено від обов'язків прес-секретаря епархії,

Андрія Гнатюка звільнено від обов'язків головного редактора газети «Волинські епархіальні відомості», призначено виконувачем обов'язків прес-секретаря епархії, **Віталія Клімчука** звільнено від обов'язків відповідального секретаря газети «Волинські епархіальні відомості» та призначено виконувачем обов'язків її головного редактора (указ № 85 від 31 грудня 2012 р.).

ОГОЛОШЕННЯ

У «Фейсбучі» за адресою Facebook.com/groups/kljuchi створено групу видавничого відділу «Ключі» нашої епархії. Координатор – його співробітник священник Микола Лесюк. На цій сторінці читач може ознайомитися з літературними новинками, що з'явилися у книгарні «Ключі», прочитати рецензії на ту чи іншу книгу, подивитися про них відео, послухати радіопередачі, прочитати уривки з творів, замовити книжки й брошури поштою або телефоном. У розділі, де розміщено коротку анотацію про видання, представлено книги за такими рубриками: «Духовна література», «Видавничий відділ „Ключі“», «Подарун-

кові видання», «Художня література», «Дитяча література».

Тож запрошуємо користувачів соцмережі читати, залишати коментарі та відгуки. Завжди раді Вас бачити у нашому інтернет-просторі!

У Луцьку, на просп. Волі, 2 працює **епархіальний оптово-роздрібний склад-магазин**. Тут можна придбати все церковне начиння, ікони, священничий одяг тощо. Магазин працює в понеділок–п'ятницю з 10 до 18 год, в суботу – з 10 до 15 год. Обідня перерва від 13 до 14-ї. За довідками звертатися до Богдана Тишкевича, тел. (066) 217-25-58.

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на 2, 3, 6 стор.

Назва відтворює суть

17 січня у Музеї волинської ікони відбулися щорічні «Різдвяні зустрічі». Цього разу колядки, щедрівки, віншівки лунали у виконанні хору «Богоспів» луцького кафедрального собору Святої Трійці (керівник – протоієрей Юрій Хлопецький). У заході взяв участь єпископ Володимир-Волинський Матфей, який звернувся до присутніх із подякою і благословенням.

Професійний склад «Богоспіву» діє з 2000 року. Це переважно випускники регентського відділення Волинської православної богословської академії, а також працівники й випускники культурно-освітніх закладів обласного центру, викладачі загальноосвітніх і музичних шкіл. Хор несе щоденне кліросне служіння.

У репертуарі – пісенспіви богослужб, древні монастирські наспіви, твори відомих українських композиторів церковної музики. Колядок та щедрівок хор виконує понад п'ятдесят. Співаки збирають музичні твори річного кола богослужіння. Результати праці вміщено у хрестоматії «Духовні пісенспіви» (упорядник Людмила Ішук); у березні 2011 року здійснено відеозапис пісень Великого посту, а в грудні 2012-го вийшов у світ DVD «Нова радість стала!» із колядками і щедрівками у виконанні й «Богоспіву».

Насамперед наставники

26–27 січня у Волинському інституті післядипломної педагогічної освіти проходив ІІ (обласний) тур всеукраїнського конкурсу «Учитель року з предметів духовно-морального спрямування – 2013». Мета – об'єднання зусиль сім'ї, релігійних інституцій, громадськості, школи у становленні духовності учнівської молоді.

Матеріали на конкурсні випробування представили педагоги – переможці районних (міських) фестивалів уроків з християнської етики в українській культурі та основ християнської етики. Від нашої Церкви взяла

участь двоє представниць – Ярослава Шмакова (с. Прилуцьке, Ківерецький деканат) і Надія Боярчук (Луцьк, школа № 7). Також до складу журі ввійшов директор Центру християнського виховання дітей і молоді в Луцьку священник Андрій Ротченков.

Як повідомила інформаційній службі епархії Антоніна Євтодук (голова обласного громадського об'єднання «Християнський рух за життя» й Асоціації педагогів з предметів духовно-морального спрямування, кандидат філософських наук, доцент ЛНТУ), конкурс проходив у два етапи: учасники виконали письмову роботу, взяли участь у дебатах і презентували елемент уроку. Вони продемонстрували високий рівень теоретичної й методичної підготовки, приємно вразили членів журі творчістю, багатством напрацювань, перспективними ідеями.

Відстоювати Божий дар

29 січня митрополит Михаїл на прохання міської ради та підприємства «Шлях» відправив в обласному центрі заупокійну літію перед символічною могилою і пам'ятним хрестом героям Крут із нагоди 95-річчя їхнього славетного бою. У відправі взяли участь священнослужителі кафедрального собору Святої Трійці та Луцького міського деканату, міський голова Микола Романюк, інші представники влади, активісти громадських організацій.

У слові владика зазначив: згадуючи юнаків, котрі полягли за волю України, кожен із нас сьогодні має бути готовим відстоювати ті свободи, які дарував Господь. Готовність має бути у самопожертві та самовіддачі, адже ми повинні постійно утверджуватися в любові до рідної землі.

Цього ж дня у Троїцькому соборі декан протоієрей Микола Нецькар на прохання обласної організації «Національний альянс» також відслужив панахиду по загиблих.

Інформаційна служба епархії

Докладніше про ці та інші події – на офіційному сайті Pravoslavia.volyn.ua

Слухайте самі, радьте іншим!

Щонеділі о 7.30 – православна передача «Благо» на радіостанції «Сім'я і дім» (102,4 МГц). Автор і ведучий протоієрей Віктор Пушко пропонує розповіді про свята й тлумачення недільних євангельських читань (рубрика «Слово душпастиря»), спілкування зі священнослужителями та мирянами на актуальні теми («Варто дослухатись»), про християнську художню літературу («Помічне читання»), а також церковні вісті, анонси тощо.

Відеоканал нашої епархії

На сайті Youtube.com діє відеоканал «Православ'я Волині». Тут уже є і надалі регулярно розміщуватимуться репортажі, передачі, фільми та інші відеоматеріали насамперед про діяльність Київського Патріархату в нашому краї, створені епархіальною телестудією «Собор», Волинською обласною державною теледіакомпанією, іншими телевізійниками, аматорами. Одразу потрапити на відеоканал можна за адресою: Youtube.com/PravoslaviaVolyni.

ПАЛОМНИЦТВА

24 лютого – до святинь Рівенщини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межирічі (чудотворна ікона) – джерело Св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частинка гробу Богородиці). Зголошуватися до 23 лютого. Виїзд о 6.30. Повернення – о 22.00. Вартість поїздки 90 грн.

8 березня – до святинь Львова. Зголошуватися до 7 березня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 170 грн.

10 березня – до почаївських святинь: Почаївська лавра – монастир Святого Духа (колишній лаврський скит) – монаше кладовище – джерело Праведної Анни. Зголошуватися до 9 березня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 80 грн.

16 березня – до святинь Володимира: собор і монастир Різдва Христового – Юріївська церква – Василівська церква – Успенський собор – Зимнівський монастир. Зголошуватися до 15 березня. Виїзд о 7.00. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 70 грн.

17–24 березня (7 ночей) – до святинь Гори Афон – «Притвору Божої Матері» (Греція): Салоніки – Уранополіс – Афон. Зголошуватися до 20 лютого.

24–31 березня (7 ночей) – до Святої Землі (проща «Дорогою Ісуса Христа»). Проводиться з благословіння Патріарха Філарета): Хайфа – долина Армагеддон – Назарет – Кана Галілейська – гора Фавор – біблійна Галілея – Йорданіт – гора Сіон – Ейн-Карем – Віфлеєм – Єрусалим – Віфанія – Юдейська пустеля – Єрихон – Мертве море – Лідда – Кумран. Зголошуватися до 1 березня.

20–27 квітня (7 ночей) – до святинь Грузії: Тбілісі – Мцхета – Сігнахі – Бодбе – Телаві – Ахалціхе – Боржомі. Зголошуватися до 1 квітня.

Виїзд на всі прощі – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі епархії «Осанна» (керівник Лариса Савчук) за тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

Свідоцтво про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської епархії Української Православної Церкви Київського Патріархату (Волинська духовна консисторія)
Друк – ПраТ «Волинська обласна друкарня» (Луцьк, просп. Волі, 27). Тел. (0332) 24-25-07. Зам. 982. Наклад 3500 пр.
Передплатний індекс 91241

Редакція

Віталій КЛІМЧУК (в. о. головного редактора), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Андрій ГНАТЮК, Валерія ЛЕСЮК, Олександр БІЛЬЧУК (верстка, «ІНЦІАЛ»)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилаючись на нього обов'язково. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. Volynkonsystoria@ukr.net.
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10.00–16.00.
Обідня перерва: 13.00–14.00

Керуючий епархією
Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ.
Тел./факс (0332) 72-44-64

Канцелярія
Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Моб. (050) 956-70-00
Секретар Галина МЕЛЬНИК. Тел./факс (0332) 72-44-64

Інформаційно-видавничий центр
Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність епархії) – info@pravoslavia.volyn.ua
Сайт Pravoslavia.volyn.ua – info@pravoslavia.volyn.ua

Прес-служба (співпраця зі ЗМІ) – в. о. прес-секретаря Андрій ГНАТЮК – pres-sluzhba@ukr.net
Газета «Волинські епархіальні відомості» – uvew@ukr.net
Телестудія «Собор» – головний редактор Андрій ГНАТЮК
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО.
Тел. (095) 126-40-77. BlaHo@ukr.net
Видавничий відділ «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО.
Моб. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97. Kljuchi@ukr.net

Капеланська служба
Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
Інспектор з питань місійної діяльності – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК.
Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

Паломницький центр «Осанна»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79

Відділ організації благодійності та соціального служіння
Завідувач Валерія ЛЕСЮК. Моб. (095) 037-67-00. Social-sluzhba@ukr.net

«...НЕ ДОБРЕ БУТИ ЧОЛОВІКОВІ ОДНОМУ...»

«І сказав Господь Бог: не добре бути чоловікові одному; створімо йому помічника, за його подобою. Господь Бог створив із землі всіх тварин польових і всіх птахів небесних, і привів [їх] до людини, щоб бачити, як вона назве їх, і щоб, як назве людина всяку душу живу, так і було ім'я їй. І нарекла людина імена всієї худобі, і птахам небесним, і всім звірам польовим; але для чоловіка не знайшлося помічника, подібного до нього» (Бут. 2:18–20)

«І сказав Господь Бог: не добре бути чоловікові одному; створімо йому помічника, за його подобою».

Тут неважко побачити досить близьку аналогію зі словами Божественної Ради перед створенням першої людини (Бут. 1:26). Це доказ важливості акту, про який ідеться: Господь говорить про Себе у множині: *створімо*.

«...Не добре бути чоловікові одному...».

Слова ці аж ніяк не означають, що Бог нібито зізнається в недосконалості Свого творіння і наче вносить до нього поправку. В планах Божественного промислу, без сумніву, все це було заздалегідь передбачено і наперед визначено. Але вони вказують, що самотність важка і недобра для людини, бо позбавляє його найближчих і зручних засобів до всебічного розвитку своєї особистості, яке найуспішніше відбувається, як відомо, у спілкуванні з собою подібними.

«...Помічника, за його подобою».

У цих словах, з одного боку, вказується на високе достоїнство жінки, бо вона подібна чоловікові, тобто так само, як і він, носить у собі образ Божий; з іншого – відмічається її трохи ніби залежна від чоловіка положення.

Перш ніж перейти до докладного викладу самої історії творіння першої жінки, буттеписьменник коротко зазначає ще один факт, що послужив найближчим приводом до цього творіння.

«Господь Бог створив із землі всіх тварин польових і всіх птахів небесних, і привів [їх] до людини, щоб бачити, як во-

на назве їх, і щоб, як назве людина всяку душу живу, так і було ім'я їй» (Бут. 2:19).

«Господь Бог створив...». Створив, розуміється, набагато раніше, саме в п'ятий і шостий дні творіння (Бут. 1:21, 25). Якщо ж тут

Мойсей знову повертається до цього факту, то лише для загальноного зв'язку розповіді.

«...І привів [їх] до людини, щоб бачити, як вона назве їх...». Цим зазначенням сам Бог поставляється в ролі спостерігача і верховного керівника першим досвідом людської мови.

«І нарекла людина імена всієї худобі, і птахам небесним, і всім звірам польовим; але для чоловіка не знайшлося помічника, подібного до нього».

«І нарекла людина імена всієї худобі...». Оскільки наречення не було випадковим, а ґрунтувалося на знайомстві з природою названих істот і здебільшого містило в своїй основі вказівку на характерну властивість носія імені, то воно свідчить про порівняно високий стан розумового розвитку першої людини. Крім того, за тлумаченням святителя Йоана Золотоустого, наречення Адамом тварин вказувало на його володарювання над ними (Пс. 8:6–7): «У людей є звичай вважати знак своєї влади в тому, що вони, купивши собі рабів, змінюють їм імена; так і Бог змушує Адама, як владика, дати імена всім безсловесним».

«...Але для чоловіка не знайшлося помічника...». У цих словах звучить ніби тихий смуток першої людини від самотності на землі, вчувається її бажання заповнити відсутнє, яке милосердний Господь не забарився здійснити.

священик Андрій ХРОМЯК,
викладач Волинської православної богословської академії, кандидат богословських наук

ВАРТО ЗНАТИ

ПОЛУМ'ЯНИЙ СИМВОЛ ВІРИ

Ще в сиву давнину люди звернули увагу на плавлення воску і виготовляли з нього свічки, ними освітлювали свої житла. А починаючи з другої половини IX ст., на історичній Волині їх використовували в Божих домах: печерних монастирських храмах, парафіяльних церквах – і для освітлення, і для ознаменування світла Христової віри.

Свічки були різні за розмірами, майстерністю виготовлення, призначенням. У народі існував звичай самим «сукати свічки» з воску, як для власних потреб, так і для офіри Богів. А при монастирях, великих храмах, переважно кафедральних, виготовляли їх ченці-свічкари. Вони старалися зробити свічку якомога більш мистецьку, вкладали в цей процес не лише свої вміння, навиків, а й творчість. Про це можемо судити з відомих нам візців XVI–XVIII ст. із храмів Волині.

До Першої світової війни в трьох церквах містечка Стéпань – Святої Трійці (1523 р.), Преображення Господнього (1749 р.), Святителя Миколая Чудотворця (1775 р.) – знаходилися трьохпудові воскові свічки, звані цеховими. Тобто їх жертвували цехові ремісничі братства. Виготовляли ці свічки з місцевого воску, до якого додавали смолу ялин, сосен у певних пропорціях.

В історичних джерелах про степанські посвіти, заввишки до 2 м, завтовшки 25–26 см, знаходимо такі думки. Щорічно їх підсукували та засвічували тільки в урочисті свята. У Миколаївській церкві їх було шість. Одну з них перед Першою світовою забрали до музею, а дві інші у війну переробили. Тут, як і в Троїцькій церкві, вони стоять на кліросах коло стіни. Під час Служб Божих, особливо по великих святах, храмових празниках, степанські братчики і сестриці тримали також у руках величезні свічки. Та тримали не так, як усюди в церквах, а держали їх у руках за нижній кінець, так що в церкві неначе стояли дерева. Над головами богомольців світили вогні свічок, наче зорі, і все це при світлі величезних огнів цехових свіч створювало неповторну благодатну атмосферу.

Саме ці частково збережені цехові світочі-велетні зі

Свічки з фондів Рівненського краєзнавчого музею

стéпанських церков дають нам можливість довідатися про давній процес їх виготовлення й використання.

Ченці в монастирях, народні умільці виготовляли свічки з високоякісного воску різних природних кольорів і відтінків, їх поверхню прикрашали різнобарвними нитками, стрічками, а до Стрітення, Воскресіння Господнього, Маковія – пасмами льону, конопель, листями рослин, особливо барвінку. Часто вос-

кові свічки розмальовували природними фарбами (напр., буряковим соком) в однотонні кольори чи барвами веселки. Останні, як правило, виготовляли до свят, а над покійником завжди горіли свічки з темних відтінків воску або ж підфарбовані в колір суму.

ґнотом служила, як правило, конопляна, пізніше льняна мотузка. Завдяки складу воску свічки тріскотіли та розкидали в усі боки дрібненькі, як пилини, бризки.

Окрім великої цехової, у кожному цеху були свічки і менших розмірів. Частина їх зберігалася в храмах, а частина – у майстра. Під час похорону котрогось із братчиків у жалобній процесії брали участь члени цеху, а при смерті визначних осіб містечка – всі цехи йшли за небіжчиком зі своїми свічками.

У день цехового празника відбувалася в парафіяльному храмі Обідня, під час якої братчики цеху з двохаршинними (1,5 м) свічками стояли двома рядами від дверей до іконостасу. По Літургії служився молебень або акафіст цеховому святому, а відтак під звуки дзвонів із запаленими свічками вірні тричі обходили навколо своєї святині.

Подібні цехові свічки були в храмах інших волинських міст: Луцька, Володимирі, Берестя, Холма, Крем'янець, Острога, Збаража, Дубна, Почаєва... Однак найбільш збережені й описані в історичних джерелах саме свічки Степаня. Рештки цехових свічок із його церков зберігаються нині у фондах Рівненського обласного краєзнавчого музею.

Мистецтво виготовлення (сукання) воскових свічок пройшло довгий шлях удосконалення. На початку їх виготовляли вручну, відомим і дотепер способом. М'який віск розкачували по рівній поверхні,

надаючи йому округленої форми, закладали в їх видовжену середину ґніт із ниток, мотузок, волокнистих рослин, відповідно прикрашали поверхню свічки залежно від її призначення.

Попит змушував удосконалювати засоби виробництва, зокрема від ручного одиничного сукання до партій. Нещодавно виявлені й досліджені нами прилади у селах Страклів біля Дубна, Воронів поблизу Луцька дають підставу стверджувати, що вони в XVI–XVIII ст. застосовувалися для одночасного відливання з розплавленого воску по кілька десятків свічок. І не лише при монастирях, кафедральних храмах, як це було в княжу добу, а й при парафіяльних святинях. Знайденим приладдям при храмі Різдва Пресвятої Богородиці в с. Страклів одночасно можна було відливати 25 свічок заввишки до 58 см, завтовшки від 2 до 3 см. Можна було відливати і товщі свічки, але вже за кількістю менше. Свічі-велетні зі Степаня виготовлялися

Пристрій для відливання свічок XVII ст. з храму с. Страклів

наросуванням на спеціальному, спочатку дерев'яному, а пізніше металевому циліндричному пристрої.

У фондах Рівненського обласного краєзнавчого музею є й ряд воскових свічок набагато менших із церкви с. Листвин на Дубенщині. Одна була відлита в особливій циліндричній формі й нагадує кручені шишки для весільного короваю. Її поперечник – 6,2 см, висота – 12,5 см. Тут також зберігається так звана шарова свічка заввишки 77 см, завтовшки 3,5 см. Свічка сукав її вручну в кілька шарів. Кожний шар, нарощений (накачаний) на попередній, відрізняється кольором: бачимо в перерізі темно-зелений, білий, жовтий, коричневий шари. ґнотом є звичайна конопляна мотузка, до речі, дуже погано засукана, тож така свічка мала служити в храмах недовго.

Збережені по церквах, монастирях, музеях, у приватних осіб давні воскові свічки мусимо не лише старанно оберігати і вивчати. Виготовлені безіменними свічкарями, вони призначалися для храмів як офірність Богів, як вираження полум'яної любові до Всевишнього, Пречистої Богородиці, до святих угодників.

Володимир РОЖКО,
викладач Волинської православної богословської академії, кандидат церковно-історичних наук